

De l'elefant blanc a l'èxit aparent: com es legitimen els equipaments culturals

Publicat per [Interacció](#) [1] el 27/09/2013 - 11:53 | Última modificació: 21/04/2026 - 07:23

L'etiqueta d'"elefant blanc" aplicada als equipaments culturals no és fixa ni definitiva. Tal com mostra l'article de Daniel Paül i Agustí, centres inicialment qüestionats poden acabar integrant-se amb èxit en el paisatge cultural d'una ciutat. El problema no és tant aquesta possible transformació com els criteris que la fan possible. L'anàlisi de diversos casos europeus i llatinoamericans revela que el canvi d'imatge dels equipaments s'ha construït sovint sobre bases fràgils: l'augment de visitants, la capacitat d'atreure turisme o la percepció de dinamisme econòmic, mentre queden en segon pla les repercussions socials, culturals i territorials reals.

En les darreres dècades, la proliferació d'equipaments culturals s'ha vinculat a estratègies de transformació urbana, projecció internacional i competitivitat entre ciutats. Això ha ampliat les funcions d'aquests espais, que han passat de ser contenidors culturals a instruments de política urbana. El resultat és una pressió creixent sobre aquests equipaments per generar impactes visibles i immediats, sovint mesurats en termes quantitius.

Les crítiques inicials acostumen a concentrar-se en el cost de construcció, el dèficit de funcionament o la desconexió amb el territori. La resposta institucional segueix patrons recurrents: reforçar la comunicació de xifres de visitants, justificar la inversió a través del turisme o introduir canvis en la direcció i la programació. Aquestes estratègies poden revertir la imatge negativa, però també consoliden una manera de valorar els equipaments basada gairebé exclusivament en indicadors quantitius.

El text posa en qüestió aquesta lògica. L'associació directa entre volum de públic i èxit amaga preguntes essencials: qui visita aquests espais, amb quina relació amb el territori, i amb quines conseqüències reals. La mateixa dependència del turisme com a argument de legitimitat evidencia una deriva cap a la mercantilització de la cultura. Mentrestant, les dimensions més complexes com la creació de vincles amb el barri, la generació de processos culturals o les millores en qualitat de vida queden infraanalitzades o invisibilitzades.

En aquest sentit, el text no només descriu la trajectòria d'uns equipaments, sinó que obre una qüestió de fons per a les polítiques culturals: si els criteris d'èxit continuen centrats en el nombre de visitants, molts equipaments deixaran de ser considerats elefants blancs sense que això impliqui necessàriament que estiguin generant valor públic. El desplaçament de l'etiqueta pot ser, en realitat, un efecte de la manera com mesurem i comuniquem els resultats.

Daniel Paül i Agustí | Arxius de Ciències Socials

[D'elefants blancs a centres respectats. Anàlisi dels aspectes relacionats amb la millora de la imatge i les repercussions dels equipaments culturals](#) [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: avaluació de polítiques culturals

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2016/elefantblanc-exit-aparent>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/content.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/4259>